

**Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»**

**Соціально-гуманітарний факультет
Відділення перепідготовки фахівців за магістерською програмою із
психології
Кафедра загальної та диференціальної психології**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
(МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ З ПСИХОЛОГІЇ**

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності
053 Психологія

Одеса - 2021 рік

Друкується за рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 6 від 28 січня 2021 року).

Рецензенти:

Фурман Анатолій Анатольович – доктор психологічних наук, декан соціально-гуманітарного факультету, доцент кафедри теорії та методики практичної психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Кононенко Оксана Іванівна – доктор психологічних наук, доцент кафедри диференціальної і спеціальної психології ОНУ імені І. І. Мечнікова.

Методичні рекомендації щодо написання та захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи з психології за спеціальністю 053 Психологія / Укладачі: О.П. Саннікова, О.А. Оріщенко, Н.І. Меленчук. Одеса. Університет Ушинського. 37 с.

Методичні рекомендації складено на підставі Закону України «Про вищу освіту», галузевого стандарту вищої освіти України з підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія і освітньо-професійних програм.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, вказівки щодо організації, проведення теоретико-емпіричного дослідження, написання та захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи з психології, структуру, алгоритм дослідження, приклади оформлення, презентації тощо, а також список літератури.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів другого (магістерського) рівня, які навчаються за спеціальністю 053 Психологія.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Магістр – освітній ступінь фахівця, який на основі кваліфікації бакалавра або спеціаліста здобув поглиблені спеціальні вміння та знання інноваційного характеру, має певний досвід їх застосування та продукування нових знань для вирішення проблемних професійних завдань та обов'язків (робіт) визначеного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді діяльності.

Магістерська робота студента передбачена навчальним планом і завершує його підготовку в університеті. Вона є одним із видів індивідуальних робіт студента, оригінальним, завершеним науковим дослідженням у галузі психології, має внутрішню єдність та містить сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту.

Магістерська робота виконується відповідно до вимог щодо напрямів наукових досліджень і має засвідчити професійну зрілість випускника, виявити його спеціальну та загальнонаукову підготовку, вміння застосовувати здобуті в університеті знання для розв'язання науково-практичних завдань, здатність до проведення досліджень, систематизації та свідомого засвоєння знань, наявність у її автора навичок наукової роботи.

Важливою складовою виконання магістерської роботи є підготовка за результатами досліджень наукової статті.

Керівниками магістерських робіт є провідні вчені, викладачі кафедр психології, які мають науковий ступінь доктора або кандидата наук, вчене звання та здійснюють наукові дослідження відповідного напрямку.

Магістерська робота виконується на основі поглибленого вивчення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з обраної проблеми, а також результатів проведення власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених професійних завдань. Зміст

роботи можуть складати результати теоретичних та експериментальних досліджень, розробка нових методів і методичних підходів.

Передумовами для написання кваліфікаційної (магістерської) роботи є опанування освітньо-професійної програми зі спеціальності 053 Психологія.

Метою методичних рекомендацій щодо підготовки та захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи з психології є: систематизація, закріплення, розширення та застосування при вирішенні конкретних науково-дослідних завдань теоретичних та практичних знань здобувачів освіти; розвиток навичок самостійної роботи, оволодіння методикою теоретико-емпіричного дослідження під час вирішення наукових проблем; написання тексту кваліфікаційної (магістерської) роботи, підготовка до презентації та захисту, формування готовності студента до професійної практичної або науково-дослідної діяльності.

Очікувані результати навчання. Задля написання кваліфікаційної роботи на відповідному рівні студент повинен:

Знати:

- базові методологічні проблеми та дослідницькі тенденції світової та вітчизняної психології, перспективи інтеграції психології за умов методологічного плюралізму;
- загальні та спеціальні методологічні принципи наукового дослідження в психології;
- термінологію психологічної науки;
- типологію об'єктів психології, підходи до визначення предмету, мети та завдань психологічного дослідження;
- сучасні теоретичні та емпіричні методи психологічного дослідження;
- етапи підготовки, проведення, математико-статистичної обробки і інтерпретації результатів наукового дослідження;
- типи описань результатів наукових психологічних досліджень.

Вміти:

- обирати та формулювати проблему дослідження;
- здійснювати пошук необхідної наукової інформації і реферувати літературні джерела;
- обґрунтувати методологічну основу дослідження;
- формулювати об'єкт і предмет дослідження;
- формулювати і аргументувати наукові гіпотези;
- визначати комплекс адекватних меті та завданням методик дослідження обраного предмету;
- збирати емпіричні дані;
- проводити обробку та інтерпретацію емпіричних даних;
- оформляти та презентувати наукові звіти (статі, тези, презентації);

- представляти результати дослідження на наукових конференціях, семінарах, диспутах тощо;
- застосовувати критичне мислення у своїй професійній галузі.

Магістерська робота засвідчує здатність студента критично мислити та вміння аргументувати власну точку зору. Магістерська робота є найважливішим підсумком магістерської підготовки, у зв'язку з чим зміст роботи і рівень її захисту враховуються як один з основних критеріїв при оцінці якості реалізації відповідної освітньо-професійної програми. За відомості, викладені в роботі, порядок використання фактичного матеріалу та іншої інформації під час її виконання, за обґрунтованість і достовірність висновків і положень, що в ній захищаються, несе відповідальність безпосередньо студент та науковий керівник. Робота має бути написана державною мовою. Важливим є дотримання основних вимог щодо наукового рівня магістерської роботи, її змісту, структури, форми викладання матеріалу, а також оформлення.

Основні етапи виконання магістерської роботи:

- вибір та затвердження теми для осіб, які не мали попередньої професійної підготовки і навчаються у магістратурі 2 роки, вибір теми та її затвердження на засіданні кафедри та наказом по університету здійснювати протягом другого семестру – до 1 травня 2020;
- складання та затвердження науковим керівником та завідувачем кафедри індивідуального завдання на виконання роботи (див. табл. 1);
- обґрунтування теми дослідження (визначення актуальності проблеми, мети, завдань дослідження, предмету, об'єкту, гіпотези тощо);
- з'ясування стану проблеми в науковій літературі, складання бібліографії;
- розробка програми емпіричного дослідження, обґрунтування вибору методів, психодіагностичних методик, вибірки обстежених (кількісні і якісні характеристики), статистичних методів обробки даних:

- вільне володіння обраним психодіагностичним інструментарієм: складення мануалу, дотримання умов проведення, підготовка стимульного матеріалу, бланків, бланкових ключів, володіння інтерпретацією результатів (у межах концепції автора методики та її теоретичного конструкту);

- проведення емпіричного дослідження;

- опрацювання результатів дослідження: первинна обробка даних, складення первинної матриці, подальша статистична обробка (проведення кількісного та якісного аналізу), виклад результатів дослідження та їх обговорення;

- написання статті за результатами емпіричного дослідження та подання її у друк (третій-четвертий семестр);

- оформлення магістерської роботи відповідно до вимог;

- перевірка магістерської роботи науковим керівником та отримання відгуку;

- *перевірка магістерської роботи на плагіат;*

- представлення магістерської роботи на кафедрі для реєстрації та зовнішнього рецензування (не пізніше 15 днів до першого засідання ДЕК);

- попередній захист магістерської роботи на випусковій кафедрі (за окремим графіком);

- допуск завідувачем кафедри та деканом магістерської роботи до захисту на ДЕК;

- захист магістерської роботи на засіданні ДЕК.

Стислий алгоритм виконання ВКР (випускної кваліфікаційної роботи - магістерської дисертації).

Таблиця 1

**Проведення певних організаційних дій виконання
магістерської дисертації**

№№	Дії	Термін дії, місце проведення
1	Визначення теми магістерської дисертації	до 1 травня 1 курсу навчання, науковим керівником
2	Розробка й узгодження графіка написання роботи відповідно до рекомендацій кафедри	до 15 травня 1 курсу навчання з науковим керівником
3	Одержання бланка завдання на магістерську дисертацію згідно зі своєю темою й підписання завдання у наукового керівника	До 15 травня 1 курсу навчання
4	Виконання магістерської дисертації згідно із графіком, затвердженим керівником	За графіком
5	Підготовка анотації	За 10 днів до передзахисту
6	Надання на кафедру роботи в електронному форматі - перевірка в системі «Антиплагіат»	За графіком (див. бланк завдань)
7	Одержання відгуку від керівника ВКР	За 1 тиждень до передзахисту
8	Одержання рецензії від зовнішнього експерта	За 1 тиждень до передзахисту
9	Одержання бланка перевірки в системі «Антиплагіат» від випускаючої кафедри із вказівкою результатів перевірки	За 5 днів до передзахисту
10	Збір усіх необхідних підписів на титульному аркуші (науковий керівник, завідувач	За 5 днів до передзахисту
11	Підготовка доповіді й ілюстративного матеріалу	За 1 тиждень до передзахисту
12	Передзахист (після передзахисту внесення при необхідності змін)	За 1 місяць до дати захисту, кафедра
13	Плетіння остаточної версії роботи	За тиждень до дати захисту
14	Здача на кафедру переплетеної роботи із вкладеними у файли необхідними	За тиждень до дати захисту, надати на кафедру
15	Роздруківка ілюстративного матеріалу, або підготовка електронної презентації і доповіді.	За тиждень до дати захисту, надати на кафедру
16	Успішний захист ВКР	Згідно із затвердженим строком захисту

Обов'язки керівника магістерської дисертації

З метою надання магістрові теоретичної й практичної допомоги в підготовці й захисту випускної кваліфікаційної роботи йому призначається науковий керівник.

Керівник:

1. Надає практичну допомогу студентові у виборі теми й розробці його плану.
2. Видає завдання й контролює їхнє виконання відповідно до графіка.
3. Надає допомогу у виборі методики проведення дослідження.
4. Дає консультацію по добору літературних джерел і відбору фактичних матеріалів, необхідних для виконання роботи.
5. Здійснює систематичний контроль за ходом виконання випускної кваліфікаційної роботи.
6. Науковий керівник (консультант) *допускає до процедури перевірки на плагіат* завершену роботу здобувача вищої освіти. Здійснює контроль за перевіркою роботи в системі «Антиплагіат». При позитивних результатах *допускає роботу до передзахисту*, вказує відсоток готовності роботи.
7. Контролює підготовку презентації та виступу на передзахист роботи.
8. Контролює підготовку студента до захисту у комісії ДЕК випускній кваліфікаційній роботі – консулює по доповіді, презентації й ілюстративним матеріалам до захисту.
9. Після одержання остаточного варіанта науковий керівник готує письмовий відгук, у якому всебічно характеризує якість випускної кваліфікаційної роботи, відзначає ритмічність виконання відповідно до графіка, сумлінність, визначає ступінь самостійності, активності й творчого підходу, що виявлені студентом у період написання випускної кваліфікаційної роботи, і може рекомендувати їй оцінку.
10. У випадку якщо відгук наукового керівника на магістерську роботу

буде негативним, то кафедра, керуючись вимогами, пропонованими до магістерських робіт, відкликанням наукового керівника, зовнішньою рецензією вирішує питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту в ДЕК.

Обов'язки студента, виконавця магістерської дисертації

Студент повинен:

1. обрати тему випускної кваліфікаційної роботи у строки, які щорічно визначаються розпорядженням підрозділу;
2. погодити завдання на випускну кваліфікаційну роботу;
3. якісно і вчасно виконувати завдання наукового керівника;
4. дотримуватися календарного плану виконання випускної кваліфікаційної роботи;
5. самостійно або за допомогою наукового керівника формувати перелік питань і практичних матеріалів, які належить зібрати і дослідити при виконанні випускної кваліфікаційної роботи;
6. зібрати й систематизувати наукові джерела, які доцільно використати при написанні випускної кваліфікаційної роботи;
7. виконати випускну кваліфікаційну роботу відповідно до календарного плану та даних методичних вказівок;
8. виконувати магістерську роботу із врахуванням зауважень наукового керівника, вчасно усувати недоліки, виявлені науковим керівником;
9. своєчасно подати магістерську роботу на перевірку науковому керівнику; та на перевірку на плагіат:
10. мати публікацію в наукових виданнях;
11. підготувати презентацію та виступ на передзахист роботи;
12. отримати рецензію на випускну кваліфікаційну роботу;
13. захистити випускну кваліфікаційну роботу перед екзаменаційною комісією, дотримуючись регламенту;

РОЗДІЛ 1

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1.1. Вибір теми та складання плану

Тематика магістерських робіт розробляється випусковою кафедрою згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики фахівців та затверджується її рішенням *протягом другого семестру до 1 травня (для осіб, які не мали попередньої професійної підготовки і навчаються у магістратурі 2 роки)*.

Теми магістерських робіт формуються відповідно до напрямів науково-дослідної тематики випускової кафедри. Робота може виконуватися за тематикою, яку замовляють державні установи, підприємства та підприємницькі структури, що уклали із ПНПУ імені К.Д. Ушинського контракт на навчання студентів або мають з ним договори про співпрацю. Рекомендовано також передбачити теми, які у майбутньому можуть трансформуватися у теми кандидатських дисертацій. Студент може запропонувати свою тему дослідження за умови обґрунтування доцільності її розробки, враховуючи наукові інтереси, що були проявлені під час написання курсових робіт, виступах на студентських наукових конференціях.

Тематика магістерських робіт щорічно переглядається та оновлюється. Тему роботи студент обирає протягом другого семестру за магістерською програмою та подає *заяву на ім'я завідувача кафедри*, в якій зазначає назву теми. Заява є підставою для призначення наукового керівника.

Завідувач кафедри кожному випускнику призначає наукового керівника, який є, як правило, керівником його науково-дослідної (переддипломної) практики. Після цього тема магістерської роботи узгоджується з науковим керівником. Закріплення теми магістерської роботи, призначення наукового керівника та консультантів (у разі потреби)

затверджується наказом ректора. Для магістрантів денної форми навчання не пізніше 1 квітня (другий семестр), для студентів заочної форми навчання залежно від графіка навчального процесу (другий семестр).

Для вибору теми магістранту рекомендується вивчити літературу з проблеми, що входить до кола його наукових інтересів – ознайомитися як із вітчизняними, так і зарубіжними виданнями. Студенти ПНПУ імені К.Д. Ушинського мають можливість користуватися інформацією з фондів каталогів, відділів наукової/навчальної/іноземної літератури, залом періодичних видань бібліотеки університету www.nbuu.gov.ua.

Після опрацювання літератури студент складає план роботи, який узгоджується з науковим керівником. План включає: вступ; розділи, які поділяються на кілька підрозділів; висновки та пропозиції, список використаних джерел; додатки. План магістерської роботи може корегуватися за погодженням наукового керівника. Про це мають бути відповідні записи на затвердженому варіанті. Розгорнутий план магістерської роботи зазначається у Завданні на дипломну роботу (див. додатки окремим файлом).

1.2. Структура магістерської роботи

Для виконання поставлених завдань та підготовки якісного виконання магістерської роботи у визначений строк рекомендується враховувати, що її написання потребує вдумливої, кропіткої, але творчої та постійної праці з питань, що визначено планом.

Випускна робота магістра має таку структуру:

- **Титульний аркуш**
- **Зміст**
- **Перелік умовних позначень (у разі потреби)**
- **Вступ**

- **Основна частина**
- **Висновки та пропозиції**
- **Список використаних джерел**
- **Додатки**

Залежно від напрямку підготовки магістрів робота може містити проектну частину з розробкою конкретних пропозицій та визначення ефективності їх впровадження.

До початку проходження практики студент одержує завдання на магістерську роботу, де зазначається календарний план виконання кожної її складової та науково-дослідне завдання за проблемами реального підприємства або установи/організації, галузі економіки/ знань, дослідних та випробувальних лабораторій тощо. Написання роботи починається з пошуку та вивчення літературних першоджерел. Студенту рекомендується проаналізувати наукові праці українських та зарубіжних вчених з проблеми, ознайомитися з чинним законодавством України, міжнародними актами, нормативно-інструктивним матеріалом, діючими стандартами тощо. Після цього зробити аналітичний огляд літератури. Цитати із визначенням наукових понять/термінів, класифікаційних ознак, схеми, таблиці тощо, які будуть наводитися у роботі, рекомендується виписувати на окремих аркушах із зазначенням джерела певного посилання, а паралельно з цим формувати список використаних джерел.

У **вступі** розкривається суть проблеми, елементи наукової новизни, актуальність теми, обґрунтовується необхідність її дослідження, вихідні дані для розробки теми, мета, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, практична цінність проведеного дослідження. Коротко зазначаються прізвища вчених (як вітчизняних, так і зарубіжних) та практиків, праці яких містять питання, що розглядаються, обрані методи дослідження.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та шляхів розв'язання проблеми, обґрунтовуючи значення роботи для розвитку певної галузі знань, діяльності.

Слід чітко формулювати **мету** роботи, лаконічно зазначати **завдання**, що необхідно вирішити для її досягнення. Доцільно виділити **нові наукові положення** або практичні рекомендації, які запропоновані у дослідженні студентом особисто, а також їх апробацію.

Об'єкт дослідження магістерської роботи є одна з актуальних проблем, яка потребує вирішення професійних завдань, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою магістра психології.

Предмет дослідження – це завжди певні *властивості об'єкта*, їх співвідношення, залежність об'єкта й властивості від яких-небудь умов. Характеристики предмета вимірюються, визначаються, класифікуються. Предметом дослідження можуть бути явища в цілому, окремі їхні сторони, аспекти й відносини між окремими сторонами й цілим.

Методологія дослідження являє собою опис сукупності використаних у роботі методів дослідницької діяльності для розробки предмета дослідження, досягнення його мети й розв'язку поставлених завдань.

Враховуючи те, що за результатами дослідження магістрант повинен виступити на студентських наукових конференціях, **та *ОБОВ'ЯЗКОВО МАТИ ПУБЛІКАЦІЮ В НАУКОВИХ ВИДАННЯХ***, це слід зазначити у вступі.

Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів (якщо необхідно – пунктів). Основному тексту кожного розділу може передувати короткий опис обраного напрямку та обґрунтування методів дослідження, що застосовуються у цьому розділі. У кінці кожного розділу рекомендується сформулювати висновки зі стислим викладенням наведених у ньому наукових і практичних результатів.

У першому розділі основної частини наводиться огляд літератури за темою, вибір напрямів дослідження, визначається сутність предмету досліджень. В аналітичному огляді літературних джерел щодо напрямку наукового дослідження студент відзначає основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Слід звернути увагу на те, що цитуючи будь-яке джерело інформації, необхідно обов'язково робити посилання на нього, оскільки це є предметом інтелектуальної власності. Стисло, критично висвітлюючи публікації, необхідно вказати ті проблеми, які потребують дослідження.

У другому розділі викладаються матеріали, що розкривають зміст емпіричної програми дослідження. Наводяться методи, психодіагностичні методики, процедури емпіричної частини дослідження, зміст і кількість яких залежить від обраної теми, завдань, специфіки досліджень. Залежно від теми роботи та об'єкта дослідження можуть бути наведені порівняльні оцінки різних методів дослідження, методик розрахунків певних показників тощо. Наводиться алгоритм розрахунків основних показників, аналіз інформаційної статистичної та нормативної бази матеріалу, зібраного за об'єктом дослідження. Рекомендується проаналізувати дані, що опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, різних джерелах, у Інтернеті. Узагальнення всієї зібраної інформації дозволить отримати більш глибоке уявлення щодо певного питання даного розділу.

У третьому розділі традиційно наводяться результати емпіричного дослідження, їх аналіз на основі якого (і всієї зібраної інформації) робиться узагальнення результатів власних досліджень, формулюються пропозиції щодо вирішення проблемних питань, наводиться порівняльна оцінка аналогічних досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів. Рекомендується навести пропозиції стосовно перспективи розвитку та удосконалення діяльності обраного предмету дослідження, вдосконалення діяльності організації в цілому або її окремих структурних одиниць. Такі пропозиції

повинні супроводжуватися розрахунками, обґрунтованим формулюванням тверджень і мати реалістичний характер. Магістрант може зазначити, які емпірико-математичні методи, моделі, програмні засоби тощо, використано або доцільно використати у майбутньому. Бажано навести результати анкетування, проведеного за розробленою студентом анкетною.

У **висновках** рекомендується викласти підсумки проведеного дослідження, основні наукові та практичні результати, що одержані, рекомендації щодо їх науково-практичного використання. У цій частині магістерської роботи наводяться власні пропозиції щодо розв'язання проблемних питань відповідного об'єкта дослідження. Для формулювання чітких висновків та ґрунтовних пропозицій рекомендується апробація основних положень дослідження на наукових конференціях, семінарах, публікація у наукових виданнях. Висновки повинні базуватися на матеріалах основної частини роботи. Виклад змісту кожного питання роботи має бути доказовим, пояснювальним та науково аргументованим. Теоретичні положення повинні ґрунтуватися на конкретних матеріалах реальної дійсності, а приклади бути типовими. Рекомендований обсяг магістерської роботи - **50-60 сторінок** (у т.ч. обсяг таких складових, як вступ, висновки та пропозиції рекомендований до 5-6 сторінок). Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки.

1.3. Загальні вимоги до анотації

Завершальним етапом виконання магістерської роботи є написання анотації, яка повинна стисло розкривати її зміст. В анотації, обсяг якої складає до 800 знаків, зазначається прізвище та ініціали студента, назва роботи, основний зміст та результати дослідження, ключові слова (слова

специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються у роботі) наводяться у називному відмінку. Кількість ключових слів - 5-7.

Анотація має бути написана українською, російською та англійською мовами.

РОЗДІЛ 2

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

2.1. Вимоги до оформлення основного тексту та використаних джерел

Оформлення магістерської роботи має відповідати загальним вимогам, що висуваються до наукових робіт згідно з державним стандартом. Набір тексту роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29-30 рядків на сторінці), друк – на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) з використанням шрифтів текстового редактора Word Times New Roman. Висота шрифту – 14 мм. Поля: ліве – не менше 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє і нижнє – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки.

Приклад оформлення заголовків структурних частин у ТЕКСТІ роботи:

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ...

1.1. ...

1.2. ...

1.3. ...

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

РОЗДІЛ 2 ...

2.1. ...

2.2. ...

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

РОЗДІЛ 3 ...

3.1. ...

3.2. ...

3.3. ...

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

У *тексті роботи* все друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (жирно і без крапки). Підрозділи у тексті роботи друкують жирно, але як у реченні (нормальним шрифтом).

Нагадуємо, що коли ви оформлюєте «ЗМІСТ» – *розмір літерів у різних підрозділах такий самий, як показано вище, але не жирний!*

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами (без знака №) у правому верхньому куті сторінки.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включається до нумерації, але номер сторінки не ставиться. На титульному аркуші зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, факультет, кафедру, на якій виконана робота, назву роботи, дані про студента, наукового керівника та консультанта, місто та рік подання роботи до захисту. Скорочення в назвах навчального закладу та теми роботи не допускаються.

Зміст має відповідати плану роботи, який затверджено разом із темою. На сторінці зі змістом зазначається номер початкової сторінки кожної складової диплому.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і відображається у змісті як **«ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ»**.

Текст основної частини магістерської роботи поділяють на розділи, підрозділи (можливо пункти).

Кожний розділ починають з нової сторінки.

Так само, структурні елементи, такі, як: Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел *не нумерують*, але *друкують великим літерами* (див. вище).

Номер кожного розділу ставлять після слова **«РОЗДІЛ»**, без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Наприклад у тексті роботи:

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-
ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРОЯВІВ СЦЕНІЧНИХ БАР'ЄРІВ

Примітка: тут і нижче *Приклади* надано у табличний спосіб тільки для наочності.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка («2.3.»). У тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Наприклад:

1.1. Сценічні бар'єри особистості: поняття, сутність, чинники

В окремих випадках у магістерських роботах підрозділи можуть бути поділені на *пункти*, які нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера ставиться крапка, наприклад: «**1.3.2.**» (*другий пункт третього підрозділу першого розділу*).

Наприклад:

1.1.1. Особливості сценічних хвилювань виконавця

Важливо! Назва розділу (**1**) і підрозділів (**1.1.**) *відокремлюються від тексту одним пустим рядком*, і зверху, і знизу.

Назви пунктів (**1.1.1.**) *від тексту не виокремлюються*

Посилання в тексті на джерела надають у круглих дужках із зазначенням прізвища автора (авторів), року видання та номера сторінки джерела (крім газетних статей і випадків, коли посилаються на джерело в цілому)

Наприклад:

(Бурлачук, Морозов, 1999, с. 132).

Наприкінці роботи розміщується список використаних джерел.

При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися Державного стандарту на бібліографічний опис творів друку.

Рекомендована кількість назв – від 50.

Основними елементами бібліографічного опису є інформація про: автора (-ів); назву твору; вид видання (за потреби – про перевидання чи переклад); місце видання, видавництво; рік видання та обсяг публікації.

Список розташовують в алфавітному порядку за прізвищами авторів або першої літери назв творів. Допустимо розміщувати джерела у списку за порядком посилань на них у тексті.

Прізвища авторів наводяться у тій послідовності, в якій вони подані у виданні та розділяють комами. Якщо це робота двох або трьох авторів, то можна подавати лише прізвище та ініціали першого і додаючи слова «та ін.».

Книга, яка має понад три автори може бути записана у двох варіантах – за назвою, або за прізвищем першого автора.

Література, що видана різними мовами, розміщується у такий спосіб: кирилицею, а потім – латинською.

У списку можуть бути посилання на публікації у мережі Інтернет. Літературу оформлюють відповідно до державного стандарту.

2.2. Оформлення допоміжних матеріалів

До допоміжних матеріалів відносять: ілюстрації (схеми, графіки, креслення тощо), формули, таблиці, додатки.

Ілюстрації позначають словом «Рисунок» (або Рис.) і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку.

Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Наприклад, другий рисунок першого розділу:

Рисунок 1.2. Назва

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4 рекомендується розміщувати у додатках. Якщо необхідно ілюстрації доповнюють або поясненнями, або коментарем.

Цифровий матеріал оформлюється у вигляді таблиць.

Таблицю розміщують **після першого згадування** про неї в тексті.

Таблиці нумерують у межах розділу. У правому верхньому куті сторінки розміщують напис «Таблиця __» (номер розділу, номер таблиці в розділі). Назва таблиці міститься нижче, по центру сторінки. У разі

перенесення таблиці на іншу сторінку над подальшими частинами пишеться «Продовження таблиці _._».

Наприклад:

<i>Таблиця _._</i>
Назва таблиці міститься нижче, по центру сторінки

«Продовження таблиці _._».

У таблиці слід обов'язково зазначити одиницю виміру відповідно до стандартів; числові величини у таблиці повинні мати однакову кількість десятинних знаків.

Заголовки колонок необхідно починати з великих літер, підзаголовки – з маленьких (якщо вони складають одне речення із заголовком) і з великих (якщо вони самостійні). Висота рядків – не менше 8 мм.

Бажано, щоб заголовки кожної таблиці був коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка у заголовках граф, чітко зазначати одиниці виміру показників. Лаконічності потребують назви боковика. Слова, що повторюються, слід виносити до узагальнюючих заголовків, об'єднувальних рубрик. При великій кількості колонок таблицю можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або колонки таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її шапку, а в другому – боковик.

Якщо текст, який повторюється у графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться прочерк (-).

На всі таблиці мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» можна писати і скорочено, і повністю.

Наприклад:

... у таблиці. 2.1. ... або, у табл. 2.1.

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись».

Наприклад:

(див. табл. 3.2.)

Формули (якщо це потрібно) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Кожна таблиця відокремлюється вище і нижче одним вільним рядком. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаків: (=), (+), (-), (x), (:).

ДО ДОДАТКІВ рекомендується включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття дослідження:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки (якщо є потреба);
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції і методики;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх за порядком зазначення відповідних посилань у тексті. Кожний такий додаток необхідно починати з нової сторінки.

Додаток має містити заголовок, надрукований симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Й, О, Ъ.

Наприклад:

Додаток А

Додаток Б

Текст кожного додатка, якщо необхідно, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В. Ілюстрації, таблиці та формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

Оформлення анотації. Обсяг анотації – до 2 сторінок. Оформлення анотації аналогічно оформленню основного тексту магістерської роботи, за виключенням розміру інтервалу. Текст анотації друкують через одиничний інтервал. Анотацію магістерської роботи не потрібно підшивати разом з магістерською роботою у тверду палітурку.

Підготовка роботи до процедури технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічною плагіату). Кафедра керується документами Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

Підготовка презентації (Power Point)

Рекомендована література

Базова:

1. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології : Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с.
2. Методологічні та теоретичні проблеми психології : навчальний посібник для слухачів та студентів вищих навчальних закладів / Корольчук М.С. та ін. К. : Ніка-Центр, 2008. 336 с.
3. Рассоха І.М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни “Методологія та організація наукових досліджень” для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». Х.: ХНАМГ, 2011. 76 с.
4. Теория и методология психологии. Постнеклассическая перспектива / Отв. ред. А.Л. Журавлев, А.В. Юревич. М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 2009. 520 с.
5. Аллахвердян А.Г., Мошкова Г.Ю., Юревич А.В., Ярошевский М.Г. Психология науки. Учебное пособие. М.: Московский психолого-социальный институт: Флинта, 1998. 312 с.
6. Максименко С.Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці. Навчальний посібник для вищої школи. К.: Наукова думка, 1998. 224 с.
7. Носенко Е.Л., Аршава І.Ф. Сучасні напрями зарубіжної психології: психологія особистості: підручник за ред. С. Д. Максименка. Д.: Вид-во ДНУ. 2010 с. 193-202.
8. Образцов П.И. Методы и методология психолого-педагогического исследования. СПб.: Питер, 2004. 268 с.

Допоміжна:

1. Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань. К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2002. 32 с.

2. Дж. Линдсей. Межнациональное регулирование этических вопросов и разработка Мета-кодекса этики FEPA (пер. под ред. Е.В. Нориной) / Национальный психологический журнал, 1 (7), 2012. с. 33-41.

Інформаційні ресурси:

1. Носенко Е.Л., Аршава І.Ф. Сучасні напрями зарубіжної психології: психологія особистості: підручник за ред. С. Д. Максименка. Д.: Вид-во ДНУ. 2010 с. 193-202.

<http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/suchasinapramypsyhologii.doc>

2. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с.

<http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/Method naukovich doslidgen psihologii.pdf>

3. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2003. 192с.

<http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/kryshelnytska metod org nayk dosl.pdf>

4. Рассоха І.М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни “Методологія та організація наукових досліджень” для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”. Х.: ХНАМГ, 2011. 76 с. <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/Method ta org nauk doclid.pdf>